

תפלת והכבוד לה עולמים

ספר

זוהר הקדוש

עם פאור
הקתר והכבוד

זוהר לפרשת במדבר

מדרות קרן שלום ברסר

ענין כיסוי כלי הקודש ועבודת הקמורת

רבי אלעזר אומר, (במדבר ד ד) **'זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים'**, **בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים, גדין אתי בהנא, וחפי כלא, עד לא יקרבו לנטלא ליה, ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין, אלא כלא בכסויא מנייהו. כמה דכתיב**, (שם פסוק ה) **'וכא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך'**. **ורוב כסויא דמאני מקדשא, תכלת איהו, בגין דתכלת הא** (קב"ג ע"ב) **אוקמוה ואתמר**.

הפטר והפבור

רבי אלעזר מבאר שאף על פי שבני קהת היו נושאים את כלי הקודש, לא היו רואים את מה שנשאו, אלא הכהנים היו מכסים הכל בכסוי תכלת שמרחיק את החיצונים.

את מה שהם נושאים, אלא כלא בכסויא מנייהו - אלא הכל היה מכוסה מהם, כמה דכתיב - כמו שכתוב (שם פסוקים ה-ז) **'וכא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך'** וכסו בה את ארן העדת. ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה ושמו בדיו. ועל שלחו הפנים ופרשו בגד תכלת. ואחר כך כתוב (שם פסוק ט) **'ולקחו בגד תכלת וכסו את מנרת המאור'** ואחר כך כתוב (שם פסוק יא) **'ועל מצבח הזהב ופרשו בגד תכלת, ורוב כסויא דמאני מקדשא תכלת איהו** - ורוב הכסויים של כלי המקדש היו בתכלת, בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר - משום שכבר העמדנו ולמדנו

רבי אלעזר אומר, (במדבר ד ד) **'זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים'**, ואחר כך (שם פסוק טו) **'וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש ואת כל כלי הקדש בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת ולא יגעו אל הקדש ומתו אלה משא בני קהת באהל מועד'**. ומבאר רבי אלעזר, **בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים** - בשעה שבני קהת לוקחים את קודש הקדשים, שהם כלי הקודש, **גדין אתי בהנא, וחפי כלא** - אז בא הכהן וכיסה את כל הכלים, **עד לא יקרבו לנטלא ליה** - טרם שבני קהת קרבו ליקח ולשאת אותם, **ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין** - ולא היו רואים לעולם

מקורות וצייונים

לגו, ככל גונון קרקעין פדקא יאות, מתפתחין לד' סטרין דעלמא. [כמו זה היה המשכן, שכולו ביפי מרקם לפניו, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת! מה הטעם, משום שתחת ים זה יש מצולות ים [שהם הקליפות], כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל. וכשמתסתכלים, מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עינם לשלוט, והיא מתתקנת לפנים בכל גונים מרקמים כראוי, מתחתמים לארבעת צדדי העולם].

א. בדפוס וילנא מציין כאן דף קכ"ג ע"ב, ולא נמצא שם בענין זה. אמנם נמצא בדף קסג: לעיל, ואכן הרמ"ק והסולם ציינו לעיין שם, וכנראה לזה היתה הכוונה, וז"ל שם: פגונוא דא תנה מושפנא, דכוליה בשפירו קרקמא לגו, ולקתר (במדבר ד ו) ופרשו בגד כליל תכלת. מאי טעמא. בגין דתחות ים דא, אית מצולות ים, כלל דקר ונקבא, ואית לון עינא בישא לאסתפלא, וכד מוסתפלין, זמין לעיניהו גוון תכלת, ולא יכלא עיניהו לשלטה, ואיהי אתתקנת

בְּתֵר דְּאַתְכַּפֵּינָא כְּלָא, מְקַרְבִּין בְּנֵי קָהַת דְּנִטְלִין, וְלֹא מְקַרְבִּין
 אֱלָא בְּאִינוּן בְּדִים דְּנִפְקִין לְבַר. הָדָא הוּא דְכִתִּיב (שם פסוק טו) 'וְכִלָּה
 אַהֲרֹן וּבָנָיו לְכַסֹּת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו', בְּנִסּוּעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרָי כֵּן יָבֹאוּ
 בְּנֵי קָהַת לְשֵׂאת' וְגו'.

בְּגִין כְּךָ קְטֻרֶת דְּאִיהִי פְּנִימָאָה, וְכֵל מַה דֵּי בְּרִזָּא, לְכַהֲנָא אַתְמָסֵר.
 וְעַל דָּא (שם יז יב) 'וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיֵּרֶץ אֶל תּוֹךְ
 הַקֹּהֶל וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת', דְּאִיהִי פְּנִימָאָה, רִזָּא דְכַהֲנָא, בְּדִין 'וַיִּכְפֹּר
 עַל הָעָם וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמִּתִּים וּבֵין הַחַיִּים', בֵּין אֵילָנָא דְחַיִּי.

הַפְּתָר וְהַכְּבוֹד

הקטורת בין המתים ובין החיים, ועל ידי זה גרם יחוד
 למעלה והמגפה נעצרה.

בְּגִין כְּךָ קְטֻרֶת דְּאִיהִי פְּנִימָאָה - ולכן
 קטורת שהיא פנימית, שמקטירים אותה
 על מזבח הפנימי, וכן וְכֵל מַה דֵּי בְּרִזָּא -
 כל מה שהוא סוד ונעלם, לְכַהֲנָא אַתְמָסֵר -
 לכהן הוא נמסר, וְעַל דָּא - ועל כן כתוב (שם
 יז יב) 'וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיֵּרֶץ
 אֶל תּוֹךְ הַקֹּהֶל וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת', שדווקא
 אהרן הכהן היה יכול לבטל המגפה על ידי
 הקטורת דְּאִיהִי פְּנִימָאָה - שהיא פנימית, וזה
 הוא רִזָּא דְכַהֲנָא - סוד הכהן, שמעשיו הם
 בלחש מפני שעיקר עבודתו היא במחשבה
 כנזכר, בְּדִין - ואז 'וַיִּכְפֹּר עַל הָעָם וַיַּעֲמֹד
 בֵּין הַמִּתִּים וּבֵין הַחַיִּים', ומפרש רבי אלעזר
 מהו 'בין החיים ובין המתים', בֵּין אֵילָנָא דְחַיִּי
 - בין אילן החיים שהוא זעיר אנפול,

שהתכלת מרחיקה את החיצונים², כי תכלת הוא
 במלכות³ והחיצונים יראים הימנה⁴, בְּתֵר
 דְּאַתְכַּפֵּינָא כְּלָא - אחר שנתכסו כל הכלים,
 מְקַרְבִּין בְּנֵי קָהַת דְּנִטְלִין - היו מתקרבים
 בני קהת שנסאו אותם, וְלֹא מְקַרְבִּין אֱלָא
 בְּאִינוּן בְּדִים דְּנִפְקִין לְבַר - ולא קרבו אלא
 לבדים היוצאים לחוץ⁵, הָדָא הוּא דְכִתִּיב -
 זהו שכתוב (שם פסוק טו) 'וְכִלָּה אַהֲרֹן וּבָנָיו
 לְכַסֹּת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו' וְאֵת כָּל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ,
 בְּנִסּוּעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרָי כֵּן יָבֹאוּ בְּנֵי קָהַת
 לְשֵׂאת' וְלֹא יָגֵעוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ וַיִּתְּנוּ אֵלָה מִשָּׂא
 בְּנֵי קָהַת בְּאֵהָל מוֹעֵד' וְגו'.

אחר שביאר רבי אלעזר שהלויים לא ראו את כלי הקודש
 שנשא, ורק הכהנים יכלו לראותם ולכסותם, משום
 שעבודה זו היא בכיסוי וסוד, יבאר עוד שגם עבודת
 הקטורת הוא בסוד, ונמסרה לכהנים ובכוחה להמתיק
 הדינים, ובוזר יבאר שאהרן הכהן בשעת המגיפה עמד עם

טקורות וציונים

לגעת מלך, וכדאיתא בוהר לעיל (ג): וּבְגִין דְּעַמֵּי הָאֲרָץ אֵינוּן
 בְּעִינֵי, קָהַת דְּאִינוּן מִיָּדָא אֵינוּן שְׂרָץ, תְּכֵלֶת, דְּאִיהִי אֲדָנִי, אִוְקִיֶת לֹון,
 בְּגִין דְּקַרְבִּין לְגַפָּה עִם שְׂרָץ, דְּאִיהִי יִצְרָה הָרַע, רִי, הָדָא הוּא דְכִתִּיב,
 (במדבר ג י) 'וַיִּהְיֶה הַקָּרִב יוֹמֵת'.
 ג. לעיל (ג) ותכלת איהי שכינתא.
 ד. קרני אור.
 ה. מדברי הוזהר משמע שגם אחר כיסוי הארון, לא היו הלויים
 רשאים ליגע בארון עצמו אלא רק בבדים. ובניצוצי זוהר (אות ו)
 מביא מהאמבואה דספרי וז"ל (גח) שלשיטת הוזהר כאן מכוונים
 גם דברי הרמב"ן סוף פרשת במדבר בכתב שהלויים מוזהרים לא

ז. הארז"ל בשער מאמרי רשב"י (יח) מבאר שאילנא דחיי הוא
 בז"א, ואילנא דמותא הוא במלכות, וז"ל: גם צריך שתדע כי ת"ת
 ומלכות דאצילות נקראים אילנא דחיי ומותא, חיי" בתפארת, ומותא'
 במלכות. ע"כ. והרמ"ק כתב, 'אילנא דמותא', מלכות מפני שתחתיה
 המות. ולעיל כתב, מלכות ש'רלגה זירדות מות' (משלי ה ה). עכ"ל.

ובין אילנא דמותא, בדין ימינא קריב דא בְּדָא, וְתַעֲצַר הַמִּגְפָּה.
 וּפָאָה חוּלְקָא דְכֶהֱנָא, דְכֶהֱנָא אֵית לִיה חִילָא לְעֵילָא, וְאֵית לִיה
 חִילָא לְתַתָּא, וְהוּא גָרִים שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, וּבְכָל זְמָנָא,
 שְׂמַאלָא פִלְח לְיַמִּינָא, הָדָא הוּא דְכֶתִיב (שם יח ב) 'וַיָּלוּ עַלְיָד
 וַיִּשְׁתַּדּוּ', וַיַּיְמִינָא בְּשְׂמַאלָא מִשְׁתַּכְּחֵי בַמְקַדְשׁ.

הַפְתָּר וְהַפְּבֹד

ולמטה, ובכל זמנא, שְׂמַאלָא פִלְח לְיַמִּינָא
 - ובכל פעם השמאל משמש את הימין, ולכן
 הלויים שהם בבחינת הגבורות שבשמאל, הם
 משמשים את הכהנים שהם בבחינת החסדים
 שבימין, הָדָא הוּא דְכֶתִיב זהו שכתוב (שם יח
 ב) 'וַיָּלוּ עַלְיָד וַיִּשְׁתַּדּוּ' - ומסיים רבי
 אלעזר דבריו ואומר, וַיַּיְמִינָא בְּשְׂמַאלָא
 מִשְׁתַּכְּחֵי בַמְקַדְשׁ - ובחינות הימין הכלולים
 בשמאל נמצאים במקדש, כי שם תמיד נכלל
 החסדים שהם בימין עם הגבורות שהם בשמאל
 כדי להמתיקם.^א

ובין אילנא דמותא - ובין אילן המות, שהוא
 המלכות^ב, כי אהרן הכהן הוא בבחינת החסד
 שבימין, בְּדִין יַמִּינָא קְרִיב דָּא בְּדָא - ואז
 הימין שהוא החסד מקרב את שני האילנות
 ומייחדם זה בזה^ב, ועל ידי כך, 'וְתַעֲצַר
 הַמִּגְפָּה' שנשפע אל המלכות חיים'. וּפָאָה
 חוּלְקָא דְכֶהֱנָא - אשרי חלקו של הכהן,
 דְכֶהֱנָא אֵית לִיה חִילָא לְעֵילָא - כי הכהן
 יש לו כח למעלה, וְאֵית לִיה חִילָא לְתַתָּא
 - ויש לו כח למטה, וְהוּא גָרִים שְׁלָמָא
 לְעֵילָא וְתַתָּא - והוא גורם שלום למעלה

טְקוּרוֹת וְצִוּוּיִם

החיים, סוד ב' יסודות דאבא ואימא ב' חיים (עיין שער הפסוקים פרשת
 בראשית), וע"ן החיים ג' רל"ג, ע"ב קס"א, ומשם ולמטה הוא עץ
 הדעת טוב ורע, והיינו אילנא דמותא, ששם מקום המלכות. והנה
 בסגולת הקטורת שהעלה אליה י"א הניצוצות, אז האירו החסדים
 במקום החוזה אשר שם סוף אילן החיים ואילנא דמותא. כדן ימינא
 קריב דא בדא, ונעשה זוג ז'ו"ן וירדו חיים לעולם, כי הימין שהוא
 החסד מקרב שני האילנות, ואילן החיים הוא מבטל כח אילנא
 דמותא. עכ"ל.

י. ראה ברמ"ק שמבאר דכחהו הוא בבחינת היסוד הנקרא 'חסד',
 והכהן מייחד את הזכר והנקבה (זו"ן) ועל ידי כך משפיע חיים אל
 המלכות. וז"ל: 'מינא קריב דא בדא', היינו התעוררות החסד ביסוד,
 ויסוד נקרא חסד באדרא, ונודע כי יסוד הוא שושבין, ומכאן ודאי
 ראהו שעם היות שאנו אומרים בכמה מקומות כהן חסד הכוונה
 ביסוד. וכהן גדול הוא היסוד, ושאר כהנים ושאר בחינות היסוד ועל
 ידי היותו משמש ביסוד בין שתי מדות שהם זכר ונקבה הוא מייחדם
 ומשפיע החיים מן הזכר לנקבה ונתהפכה לחיים ותעצר המגפה.
 יא. מקדש מלך.

ח. כתב הרמ"ז זו"ל: 'ויתן את הקטורת', דאיהו פנימאה, ידוע (ע"ה
 ש"ט פ"ב) שסוד הקטורת הוא העלאת י"א ניצוצי אור שבתוך הס"א
 משוריי דמלכין קדמאין, והם סוד מ"ן דרחל, וכשעולים למעלה אז
 מעוררים הזוג העליון ומאירים חסדי יסוד אימא, ה' פעמים קמ"ג
 שסודם קטורת, כמשה (משלי כו ט) 'שמן וקטורת ישמח לב',
 ועשייתו ע"י הכהן מייחד גם הארות אבא, ומאירים החסדים במקום
 סיום יסוד אימא, וז"ס מ"ש בכאן שאהרן עמד בין אילנא דחיי ובין
 אילנא דמותא, שנודע וכו', סוד ב' יסודות דאו"א ב' חיים (עפ"י שער
 הפסוקים פרשת בראשית), וע"ן החיים ג' רל"ג, ע"ב קס"א, ומשם
 ולמטה הוא עץ הדעת טוב ורע, והיינו אילנא דמותא, ששם מקום
 המלכות. והנה בסגולת הקטורת שהעלה אליה י"א הניצוצות, אז
 האירו החסדים במקום החוזה אשר שם סוף אילן החיים ואילנא
 דמותא. כדן ימינא קריב דא בדא, ונעשה זוג ז'ו"ן וירדו חיים
 לעולם, כי הימין שהוא החסד מקרב שני האילנות, ואילן החיים
 הוא מבטל כח אילנא דמותא. עכ"ל.

ט. כתב הרמ"ז זו"ל: מ"ש בכאן שאהרן עמד בין אילנא דחיי ובין
 אילנא דמותא, שנודע (ע"ה ש"ד פ"ה) שמחהוה ולמעלה ה"ס עץ

בַּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַתֵּךְ עֲשֵׂה

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּה קָאִים קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּה, אָמַר לֵיהּ, כְּתִיב (קהלת ט ט) 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלָדָּה'. אָמַר לֵיהּ, תָּא חַזִּי, 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ' דָּא הוּא רְזָא, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתְרָא דָּא, דָּא בְּלָא דָּא לָא אֶזְלָא. וְבַעֵי בַר נָשׁ לְאַכְלָלָא מְדַת יוֹם בְּלִילְיָהּ, וּמְדַת לַיְלָהּ בַּיּוֹם.

הַבְּתָר וְהַכְּבוֹד

הַקְדָּמָה: בּמֵאמֶר שֶׁלִּפְנֵינוּ בֵּא לְבָאֵר שֶׁבְּכָל דִּבּוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּחַיֵּי צָרִיךְ לְרֵאוֹת לִיחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּיהּ וְשֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לְצוּרֵךְ הַנָּעִת עֲצֻמוֹ וְגוֹפּוֹ, וְזוֹה יִתְבָּאֵר כִּמְה פְּסוּקִים הַכְּתוּבִים בְּקַהֲלַת הַנְּרָאִים לְכַאוּרָה שְׁסוֹתֵרִים אֶת עֵינָי זֶה וּמִתֵּרִים לְהָאָדָם לְחַיּוֹת חַיִּים גְּשָׁמִים וְחוֹמְרִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּה קָאִים קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּה - רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּה עוֹמֵד לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ - אֲמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (קהלת ט ט) 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלָדָּה' וְשׁוֹאֵל שֶׁלְּכַאוּרָה מֵהַפְּסוּק הַזֶּה נִרְאָה שֶׁמִּתֵּר לְחַיּוֹת חַיִּים גְּשָׁמִים וְחוֹמְרִים עִם אֲשֶׁתוֹ, אָמַר לֵיהּ - רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חַזִּי - בֵּא וְרֵאָה, מַה שֶׁכְּתוּב 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ' - דָּא הוּא רְזָא - זֶה הוּא סוּד, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתְרָא דָּא, דָּא בְּלָא דָּא לָא אֶזְלָא - זֶה בְּלֵא זֶה דֵּהֵינּוּ זְעִיר אַנְפִּין בְּלֵא דָּא לָא אֶזְלָא - זֶה בְּלֵא זֶה דֵּהֵינּוּ זְעִיר אַנְפִּין בְּלֵא דָּא לָא אֶזְלָא מְדַת יוֹם בְּלִילְיָהּ - וְצָרִיךְ הָאָדָם לְכַלּוֹל וּלְיִיחַד אֶת מְדַת הַיּוֹם שֶׁהוּא זְעִיר אַנְפִּין עִם מְדַת לַיְלָהּ שֶׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת, וּמְדַת לַיְלָהּ בַּיּוֹם - וְכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְיִיחַד אֶת מְדַת לַיְלָהּ שֶׁהִיא מְלֻכּוֹת עִם מְדַת יוֹם שֶׁהוּא זְעִיר אַנְפִּין!

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּה קָאִים קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּה - רַבִּי אֶלְעָזָר הָהוּה עוֹמֵד לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ - אֲמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (קהלת ט ט) 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלָדָּה' וְשׁוֹאֵל שֶׁלְּכַאוּרָה מֵהַפְּסוּק הַזֶּה נִרְאָה שֶׁמִּתֵּר לְחַיּוֹת חַיִּים גְּשָׁמִים וְחוֹמְרִים עִם אֲשֶׁתוֹ, אָמַר לֵיהּ - רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חַזִּי - בֵּא וְרֵאָה, מַה שֶׁכְּתוּב 'רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ' - דָּא הוּא רְזָא - זֶה הוּא סוּד, דְּבַעֵי בַר נָשׁ לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתְרָא דָּא, דָּא בְּלָא דָּא לָא אֶזְלָא - זֶה בְּלֵא זֶה דֵּהֵינּוּ זְעִיר אַנְפִּין בְּלֵא דָּא לָא אֶזְלָא מְדַת יוֹם בְּלִילְיָהּ - וְצָרִיךְ הָאָדָם לְכַלּוֹל וּלְיִיחַד אֶת מְדַת הַיּוֹם שֶׁהוּא זְעִיר אַנְפִּין עִם מְדַת לַיְלָהּ שֶׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת, וּמְדַת לַיְלָהּ בַּיּוֹם - וְכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְיִיחַד אֶת מְדַת לַיְלָהּ שֶׁהִיא מְלֻכּוֹת עִם מְדַת יוֹם שֶׁהוּא זְעִיר אַנְפִּין!

מִקְרֹוֹת וְצִיּוּנִים

א. רמ"ק. וז"ל: דא בלא דא לא אולא עם היות שאנו רואים לפעמים שאין היחוד ביניהם עם כל זה מציאות תפארת במלכות ומציאות מלכות בתפארת כדפירש בוהר בפסוק 'שימני כחותי' ובתיקונים. [ואפשר שכונתו למה שנתבאר בתיקוני זוהר תיקון כ"ב (דף סה) וז"ל: ובגין דאיהו חותמא, אמרת שכיעתא לגבי יקו"ק דאיהו מלאגא, שימיני כחותם על לבך, דאף על גב דאנת תסתלק מני בגלותא, חותמא דילך אשתאר עמי, ולא אתעדי מני לעלם, ע"כ. ומבואר שאע"פ שאין יחוד גמור מ"מ יש בחינת מציאות שלו שאינה מסתלקת ממנה. וכמו כן יש מציאות שלה שאינה מסתלקת ממנה, וראה עוד מה שנתבאר בענין זה בשער הכוונות דרוש ה' מדרושי התפילין].
ז. רמ"ק וז"ל: עם היות מדת יום ביום ומדת לילה בלילה, [מ"מ] כלול יום בלילה ולילה ביום. וז"ל האמת ליעקב מכת": מדת יום בלילה כשכוונתו ביום יכלול עמו הלילה כנו"ל, ומדת לילה ביום כשכוונתו בלילה יכלול עמו היום, שאלי"כ תרתי למה לי.

א. רמ"ק.
ב. בדפוס וילנא נמצא כאן גירסת ס"א: הוה קאים קמיה דר"ש אבוה וְהוּה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אָהַבְתָּ. וּלְגִירְסָא זו רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא שָׁאֵל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּעֲצֻמוֹ פִּתַּח לְבָאֵר אֶת הַפְּסוּק. וּבְדַפּוּס מְנוֹטָבָה וְקִרְיֻמוֹנָה הַגִּירְסָא כִּמ"ש לִפְנֵינוּ.
ג. דַּמְשֶׁק אֲלִיעוּר וּז"ל: לְאַכְלָלָא בְּדַרְךְ יִחּוּד.
ד. מַקְדָּשׁ מוֹלֵךְ. וְכֵן הוּא בְּקִרְיָא אֹרֵי. וְרֵאָה בְּלֻקוּטֵי תוֹרָה (פִּרְשֵׁה בְּרֵאשִׁית) וּז"ל: וְעַן הַחַיִּים הוּא הַזְעִיר אַנְפִּין הַלּוֹקַח הַמוֹחֵן דַּחֲכֻמָּה וּבֵינָה הַנְּקָרָא חַיִּים כְּנוּדַע. וּבְדַמְשֶׁק אֲלִיעוּר כָּתַב וּז"ל: לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּסוּד 'צִדִּיק' - חֵי אַקְרִי. וּלְפִירוּשׁוֹ חַיִּים הוּא בְּחִינַת הַיְסוּד.
ה. רַמ"ק וּז"ל: לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתְרָא דָּא, כְּלוֹמַר לְכַלּוֹל תִּפְאֵרַת בְּמַלְכוּת בְּסוּד שֶׁם הוּי"ה נִכְלָל בְּשֵׁם אֲדוֹנָי כֹּהַ יֵאֲדוּנָה" דֵּהֵינּוּ חַיִּים עִם הָאֲשֶׁה. וְכֵן הוּא בְּאֵמֶת לִיעֻקֵּב כְּתִי". וְכֵן נִרְאָה עִ"פ הַמְּקוּדָשׁ מוֹלֵךְ וְקִרְיָא אֹרֵי.

וְדָא הוּא רְאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת' מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין כִּי הוּא חִלְקֵךְ בַּחַיִּים, דְּחַיִּים לֹא שָׂרְאן אֱלֹא עַל דָּא. 'וּבַעֲמֻלָּךְ אֲשֶׁר אָתָּה עֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ', כְּמָה דְאָמַר (משלי א) 'בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אֶרְחוֹתֶיךָ'.

וְתָא חֲזִי כָּל מַלְוֵי דְשְׁלָמָה מַלְכָּא, בְּלָהוּ סְתִימִין לָגוּ בְּחֻכְמָתָא, וְהֵי קָרְאֵי אֶתְחֻזֵּן דְּהוֹתֶרָה רְצוּעָה, כְּמָה דְכְּתִיב בַּתְרִיהּ (קהלת ט ב), 'כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה

הַבְּתָר וְהַכְּבוֹד

יִישַׁר אֶרְחוֹתֶיךָ' - כלומר בכל מה שתעשה אפילו במילי דעלמא שהוא 'עמלך שתחת השמש' יכוון אל היחוד העליון.

אחר שביאר את סוד הפסוק 'ראה חיים עם אשה אהבת' יבאר עוד פסוק בקהלת שממנו נראה כביכול שהותרה רצועה ויבארו גם כן בסוד החכמה.

וְתָא חֲזִי - ובוא וראה, כָּל מַלְוֵי דְשְׁלָמָה מַלְכָּא - כל דברי שלמה המלך, כְּלָהוּ סְתִימִין לָגוּ בְּחֻכְמָתָא - כולם סתומים לפנים בחכמה, וְהֵי קָרְאֵי אֶתְחֻזֵּן דְּהוֹתֶרָה רְצוּעָה - ובאלו הפסוקים נראה כאילו שהותרה הרצועה, כְּמָה דְכְּתִיב בַּתְרִיהּ - כמו שכתוב בפסוק שלאחריו, (קהלת ט ב) 'כָּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה

וְדָא הוּא - וזהו שכתוב 'רְאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת' - דהיינו ראה להמשיך ולייחד את זעיר אנפין הנקרא חיים עם המלכות הנקראת אשה, מֵאֵי טַעְמָא מה הטעם שצריך לייחדם, בְּגִין כִּי הוּא חִלְקֵךְ בַּחַיִּים - לפי שהמלכות היא חלקך בחיים, והטעם משום דְּחַיִּים לֹא שָׂרְאן אֱלֹא עַל דָּא - כי הזעיר אנפין שנקרא חיים אינו שורה אלא על המלכות, ולכן אם ירצה האדם לתפוס בזעיר אנפין שהוא נקרא 'חיים' אי אפשר לו אם לא יתפוס מקודם במלכות. ומה שכתוב בהמשך הפסוק 'וּבַעֲמֻלָּךְ אֲשֶׁר אָתָּה עֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ' - פירושו כְּמָה דְאָמַר - כמו שכתוב (משלי ג ו) 'בְּכָל דְרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא

מקורות וציטוטים

א. בכל דרכיך דעהו' בסוד 'ראה חיים עם אשה'. וכן הוא בקרני אור. ובדמשק אליעזר פירש וז"ל: בכל דרכיך שאתה הולך אל תשכח מלייחד יחוד הקדוש הזה יאהודנה", ודעהו הוא מלשון 'יודע אדם את חוה אשתו' (בראשית ד א). וראה בוזה חי שפירש וז"ל: בכל דרכיך דעהו ד"ע להחבר ולייחד ה' ו' קודשא בריך הוא ושכינתיה, הן דרכים של תורה ומצות שיהיה לשמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה, וסוד 'דרך' מכונה על 'סוד' 'דרך' קשתו, ושם כל תורה ומצות. וסוד 'ארה' הם קישוטין דלא הוו, והיינו בכל עסקי עולם הזה ביחודים שהוא דבר חדש.

ב. בדפוס וילנא נמצא כאן גירסת נ"א אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר קְתִיב, ופירושו שעד כאן ביאר רבי שמעון את הפסוק בקהלת 'ראה חיים עם אשה' שבהסתכלות חיצונית נראה מהפסוק שכביכול הותרה הרצועה והאדם יכול לחיות חיים גשמיים וחומריים, וביאר שאינו כן אלא כל דבריו של שלמה המלך נאמרו בסוד החכמה דהיינו שפסוק זה בא לרמז שהאדם צריך לראות לייחד את זעיר אנפין ומלכות בכל מעשיו ופעולותיו, ולגירסא זו מקשה רבי אלעזר מפסוק אחר בקהלת שנראה לכאורה כסותר את דבריו. אמנם בדפוס מנטובה וקרימונה הגירסא כמ"ש לפנינו, דהיינו שרבי שמעון מביא עוד פסוק הנאמר בקהלת ומבארו כמו שביאר קודם לכן על דרך הסוד.

ח. מקדש מלך.

ט. רמ"ק וז"ל: דחיים לא שראן אלא על דא ואם ירצה אדם לאחוז בתפארת אי אפשר ליה אם לא יהיה בידו המלכות מפני שכתב התפארת המלכות, ואם לא יתפוס במלכות שהוא כסא התפארת לא יהיה לו חלק בתפארת, שאין דרך לשרות על האדם אלא על ידי המלכות. וראה בקרני אור שפירש וז"ל: כי היא רוצה לומר מלכות, חלקך בחיים רוצה לומר אתה האדם כשאתה רוצה חיים צריך אתה מתחלה לאמשכא (כף) [לה] חיים. דחיים רוצה לומר תפארת אילנא דחיי, לא שרא אלא על דא פי' על מלכות, ואז תוכל למשוך נמי לך חיים. והאמת ליעקב כתי' פירש: פי' כי המלכות הנוכרת היא חלקך בחיים פי' שאין חיי נפש פי' נמשך זוקא אלא ליפשא במלכות וכל תכלית עמלך ועסקך שאתה עוסק בעבודת בוראך כל עיקרו הוא למשוך שפע חיים מן הו"א למלכות ולחברם יחד.

י. רמ"ק וז"ל: 'בכל דרכיך דעהו' אפילו מילי דעלמא יכוון האדם אל הייחוד העליון, אבל יבנה בית יאמר הרי הבית היא השכינה ואני בונה בית שהוא קישוט השכינה, וכשאדור בה שאני אדם הרי תפארת בתוך המלכות, אם יקנה לאשתו בגדים יאמר אלו קישוטין דשכינתא, ואם ינשק לבנו יכוון נישוק חכמה לתפארת, אם לבתו במלכות, ועל דא הוא

וְחִשְׁבוֹן וְגו' . הַי קָרָא אִית לְאַסְתַּפְלָא בֵּיה, 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה', וְכִי שְׁלַמְה דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה בֵּיה, וְתִיר עַל כֹּל בְּנֵי עַלְמָא, אָמַר הָכִי . אֲלָא כֹּל מַלּוּי דְּשְׁלַמְה מִלְפָּנַי עַל רָזָא דְּחֻכְמָתָא אֲתַמְרוּ .

תָּא חֲזִי, 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה', דָּא הוּא דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַכְלֵלָא שְׁמַאלָא בְּיַמִּינָא, וְכֹל מָה דְּהוּא עָבִיד, מְבַעֵי לִיה דְּלָא יְהוֹן אֲלָא כְּלִילָן בְּיַמִּינָא . 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ', דָּא שְׁמַאלָא . 'לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ' דָּא הוּא יַמִּינָא ,

הַפְתָּר וְהַפְּכוּד

בר נש לאכללא שמאלא בימינא - זהו שצריך האדם לכלול השמאל בימין, כלומר שמעשי העולם השפל הזה מצד השמאל שהוא מדת הגבורה^{יב}, ולכן צריך האדם בכל מעשיו ופעולותיו בעולם הזה הגשמי לכלול השמאל בימין שהוא חסד, וזה על ידי שיכוון בכל מעשיו לשם שמים כנזכר בפסוק 'בכל דרכיך דעהו'^{יג}, וְכֹל מָה דְּהוּא עָבִיד - וכל מה שהוא עושה בגשמיות^{יד}, מְבַעֵי לִיה דְּלָא יְהוֹן אֲלָא כְּלִילָן בְּיַמִּינָא - צריך שלא יהיו אלא כלולים בימין דהיינו שיעשו לשם שמים^{טו}, 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ', דָּא שְׁמַאלָא - מה שאמר הכתוב 'ירך' זה השמאל הנקרא יד^{טז}, 'לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ', דָּא הוּא יַמִּינָא - מה שאמר הכתוב

וְחִשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשָׂאוֹל אֲשֶׁר אָתָּה הֲלָךְ שְׁמָה [וְגו']^{יז} . הַי קָרָא אִית לְאַסְתַּפְלָא בֵּיה - בפסוק הזה יש להתבונן בו, 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה' - שמפסוק זה נראה שהאדם יכול לילך בשרירות לבו ולעשות מה שבכוחו לעשות ולא יענש על כך, ומקשה וְכִי שְׁלַמְה דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה בֵּיה יְתִיר עַל כֹּל בְּנֵי עַלְמָא אָמַר הָכִי - וכי שלמה שחכמה עליונה היתה בו יותר מכל בני העולם אמר כך, ומשיב אֲלָא^{יח} כֹּל מַלּוּי דְּשְׁלַמְה מִלְפָּנַי עַל רָזָא דְּחֻכְמָתָא אֲתַמְרוּ - אלא כל דבריו של שלמה המלך על סוד החכמה נאמרו^{יט}.

תָּא חֲזִי - בא וראה, 'כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָרֵךְ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה', דָּא הוּא דְּבַעֵי

טְקוּרוֹת וְצִוּוּנִים

טו. רמ"ק ז"ל: שמאלא בימינא כי מעשה העולם השפל הם מצד הגבורה לשלש סיבות, האחד להיות בריאת העולם הגשמי מצד הגבורה, השני להיות האדם עושה הדברים הגשמיים מצד היצר שהוא מצד הגבורה, השלישית להיות העושר וקנין האדם בנכסים מצד הגבורה כדדרשו רז"ל הרוצה להעשיר יצפין, לכך 'כל אשר תמצא ירך לעשות' דהיינו העניינים הגשמיים 'בכחך עשה' כדי שיהיו כולם כלולים בימין, והענין בכונה לכוון בחסד הדברים ההם כענין אברהם 'הלך ונסוע הנגבה' אפילו בנסיעות הגשמיות.

טז. זוהר חי ז"ל: בני בר נש לאכללא שמאלא של יצר הרע בימינא לייחד שם שמים באמת.

יז. זוהר חי ז"ל: וכל מה דהוא עביד אפילו עסקי גשמיות בעולם הזה לא יהיה מצד היצר הרע אלא כולא לשם שמים לאכללא בימינא.

יח. עפי" הרמ"ק.

יט. עפי" הרמ"ק ושאר מפרשים.

יב. וראה בתעלומות חכמה שפירש את הפסוק ז"ל: כל אשר תמצא ירך כל שבכחך לעשות לסגל מצות מעשים טובים עשה בעולם הזה, כי אין מעשה וחשבון וגו' כי המתים חפשים מן המצות ואין מעשה שם, וגם אין לך לירא שלא תוכל להשלים חוקך כי לא עליך המלאכה לגמור, ואין מובקשים שם חשבון כמה שעשית כיוון שעשית כל מה שבכחך לעשות, ודעת וחכמה (בפירוש השני) כי בשאול אין זמן לעשות חשבון נפשו, וכן אין זמן שם להשלים הדעת וחכמה שהיה מוטל עליו ללמוד בעולם הזה, לכן יראה לעשות בעולם הזה כל מה שבכחך לעשות להשלים את חובתך.

יג. בדפוס וילנא נמצא כאן נ"א אָמַר לִיה בְּסוּגָרִיִּים, ובדפוס מנטובה וקרימונה ליתא.

יד. רמ"ק ז"ל: רוא דחכמתא סודות הנסתרים המכונים עתה בשם קבלה, או ירצה בסוד החכמה ממש שכן כתיב חכמת אלוקים בקרבו ולכן הם על דרך משל נסתר.

כִּמָּה דָּאתָ אָמַר (שמות טו ו) **'יְמִינְךָ יְהוָה נְאֻדְרֵי בַּחֲ**
וּכְיוֹן דְּבַר נֶשׁ יִזְדַּהַר דְּכָל עוֹבְדוֹי יְהוֹן לְסִטְרָא דְיִמְינָא, וְיִכְלִיל
שְׂמָאלָא בְיִמְינָא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי בְּגוּוּיָה בְּהָא
עֲלָמָא, וְיִכְנִישׁ לֵיהּ לְגַבְיָה לְהֵוּא עֲלָמָא דְאַתִּי.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

שְׂמָאלָא בְיִמְינָא - ויכלול את השמאל דהיינו כל עניני עולם הזה הגשמיים בימין, דהיינו לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה^כ, **כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂאֲרֵי בְּגוּוּיָה בְּהָא עֲלָמָא** - אז הקדוש ברוך הוא שורה בתוכו בעולם הזה^כ, **וְיִכְנִישׁ לֵיהּ לְגַבְיָה לְהֵוּא עֲלָמָא דְאַתִּי** - ולאחר פטירתו יאסוף אותו אצלו לעולם הבא.

'בכחך' זה הוא הימין הנקרא כח, ומביא ראיה שימין נקרא כח **כִּמָּה דָּאתָ אָמַר** - כמו שנאמר (שמות טו ו) **'יְמִינְךָ יְהוָה נְאֻדְרֵי בַּחֲ**^{כא}.
וּכְיוֹן דְּבַר נֶשׁ יִזְדַּהַר דְּכָל עוֹבְדוֹי יְהוֹן לְסִטְרָא דְיִמְינָא - וכיון שאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, דהיינו שכל מעשיו הגשמיים יהיו כלולים ברוחניים^{כב}, **וְיִכְלִיל**

טְקוּרוֹת וְצִוּוּנִים

על ידי גבולים וגדרים מצדו ועל ידי יסורו כל המסכים המסתירים מלאות האור, וכשהאדם מצמצם עצמו אז קונה הפנימית מכל דבר ועל ידי זה יגביר על כל מדות שבעולם, וכן אברהם אבינו כשרדף אחר המלכים שיתף את יצחק עמו כדי להתגבר על כל המדות, וממילא התגבר על המלכים. וכל השתדלות האדם צריך שיכלול שמאל בימין היינו להתבונן שכל הגבולים הם רק מכת חסד השם יתברך, שמצד השם יתברך הוא רק חסד ורק שמצד האדם צריך לצמצומים, וכדמסיים 'כי אין מעשה וחשבון בשאול' כי לכלול שמאל בימין אין המקום רק בעולם הזה שיש הסתרה והאדם על ידי עבודתו יבקיע ההסתרה לראות הפנימית.

ובוהר חי כתב וז"ל: **כל אשר תמצא ידך לעשות בכל מיני עוה"ז תאמר בפה מלא ובמחשבה קדושה לייחדא שמא דקוב"ה ושכינתיה. וזהו בכחך** שהוא יגדל נא כח אדני שהוא המעשה בגשמיות, יתגדל בכחך, שהוא חכמה מחשבה חיה, כח מ"ה, ותעשה הכל בכח אור וחיות א"ס, ואז יסתלק ממך כל תאות גשמיות, ותעשה הכל כל מיני עשיה במחשבה איתבריו, **בכחך עשה**, ותעשה המעשה במחשבה חיה בכח אור וחיות א"ס לחבר ולייחד שניהם שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה בכל תנועה, עכ"ל.

כב. רמ"ק.

כג. זוהר חי.

כד. אמת ליעקב כת". וז"ל: פ"א אם יהיו כל מעשיו לשם שמים לכלול השמאל בימין אז הקב"ה הוא אושפיוז כאן בזה העולם. וראה בוהר חי שפירש וז"ל: **שארֵי בְּגוּוּיָה בְּהָא עֲלָמָא** בכל עסקי עולם הזה.

כ. עפ"י הרמ"ק ושאר מפרשים. ובוהר חי כתב וז"ל: **דא שמאלא** עסקי עולם הזה הכרחיות, הכל **לעשות בכחך דא ימינא** לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה בכל תנועה.

כא. וראה רמ"ק שפירש וז"ל: **בכחך דא ימינא** שהכח היא הבינה, שהיא על החסד. ודקדק שאמר 'לעשות בכחך' דהיינו שלא יכלול ימין בשמאל ושמאל בימין דהיינו כחך בידך, אלא ידך בכחך, דהיינו שיכלול השמאל בימין דהיינו 'ידך בכחך'. וראה בתפארת החנוכי שפירש וז"ל: ואף דנראה בוהר הקדוש ש'כח' רומז על מדת הגבורה, כדאיתא בפ' צו (דף לז.) שכתב רומז לכ"ה אנתון מילוי דמילוי דשם הוי"ה, ובפ' פנחס (דף רכ.) ונתבאר בפרי עץ חיים ענין הקדישים. וכן 'ידך' נראה דאיהי ימינא דרק

היבא דכתיב 'ידכה' (שמות יג טז) כדדרשינן במס' מנחות (דף לו.) ע"ש ידכה יד כהה, וכמה פעמים נמצא יד בחסד וכן מצינו יד בגבורה, וכן כח נמצא בחסד ובגבורה. אכן בענין הזה מוכח דכח שמושיג האדם מהשם יתברך זהו ממתת החסד של השם יתברך שרוצה להכניס רצונו בלבושים, ומה שהאדם משיג בכחו מכת הזה זה הוא החסד הגמור, כי כח ה' היינו התפשטות שהשם יתברך מכניס אורו בלבושים, אכן כח האדם היינו שהאדם מעמיק לראות בכל דבר הפנימית משרוש הנמצא בו מצד השם יתברך, ו'אשר תמצא ידך' היינו הגבולים שעד כאן תמצא ידו כי כל הגבולים הם מצד הגבורה והאדם צריך להכליל שמאלא בימינא, היינו שכל הגבולים יהיו להשיג העומק הנמצא בהם, שבלא גבולים מומדת הגבורה אינו יכול להשיג העומק, כי כל השגה שהאדם קונה דבר הוא רק מצד הגדרים והגבולים והצמצומים, [וכו'] והוא כי התגבורות הוא שהאדם מתגבר בפשוט